

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/93/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4116204167
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4116204167.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej PhD. a sudcov JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Olivera Kolenčíka, v právnej veci v právnej veci navrhovateľky: K. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. - K., V. 2, zastúpená splnomocnenou zástupkyňou: B. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. - K., V. 2, proti otcovi - osobe povinnej na platenie výživného: Q. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., N. XXX/XX, o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 19C/72/2016-103 zo dňa 26.07.2017 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti výroku o zrušení vyživovacej povinnosti Q. M. na navrhovateľku od 01.01.2017 m e n í tak, že z r u š u j e vyživovaciú povinnosť Q. M. na navrhovateľku za obdobie od 01.01.2017 do 31.08.2017, určenú rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 13P/383/2012-55 zo dňa 15.01.2013.

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľky na zvýšenie vyživovacej povinnosti Q. M. na navrhovateľku od 17.02.2016 do 31.12.2016 a od 01.09.2017 naďalej a výroku o trovách konania z r u š u j e a vec v týchto častiach v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh navrhovateľky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca, ktorá mu bola určená rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 13P/383/2012-55 zo dňa 15.1.2013 vo výške 80 eur na sumu 230 eur. V priebehu konania zobrala návrh späť za obdobie od 1.1.2017 do 31.8.2017, preto súd konanie v tejto časti zastavil. Ďalším výrokom zrušil vyživovaciú povinnosť Q. M., ako osoby povinnej na platenie výživného voči navrhovateľke, ktorá mu bola určená vo výške 80 eur mesačne, rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 13P/383/2012-55 zo dňa 15.1.2013, počnúc dňom 01.01.2017. O trovách konania rozhodol podľa §52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ust. § 78 ods. 1, § 62 ods. 1 - 5 zák. č. 36/2005 Z. z., Zákona o rodine. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že výživné na navrhovateľku bolo naposledy upravené rozsudkom OS v Nitre č. k. 13P/383/2012-55 zo dňa 15.1.2013, právoplatným dňa 1.2.2013, ktorým bolo výživné zvýšené na sumu 80 eur. Navrhovateľka od podania návrhu, teda od 17.2.2016 okrem dokladov o kúpe pohonných hmôt do motorového vozidla, nepreukázala žiadne výdavky, ktoré by preukazovali dôvodnosť jej návrhu. Na pohonné hmoty vo februári 2016 vynaložila sumu 85,97 eur, pričom pokiaľ by do školy cestovala autobusom a využila by študentskú zľavu, cestovné by ju vyšlo na sumu cca 16 eur mesačne (podľa jej vyjadrenia 80 centov denne). Navrhovateľka si vyčíslila svoje mesačné výdavky na sumu 250 eur, ale nepredložila žiadny doklad z rozhodného obdobia. Návrh odôvodňovala nákladmi z obdobia, keď aktívne športovala a vynakladala nemalé finančné

prostriedky na bielkovinovú stravu, doplnky výživy mesačne vo výške 240 eur, pomôcky na cvičenie, účasť na súťažiach, športové oblečenie a podobne spolu vo výške 1333 eur. Podľa vyjadrenia svedka M. S., bývalého trénera, navrhovateľka skončila s cvičením pre zranenie v decembri 2014 (a nie ako uvádzala v septembri 2016) a v čase keď s cvičením prestala, nemusela vynakladať toľko finančných prostriedkov na špeciálnu stravu. Od 7.11.2016 do rozhodnutia súdu mala štúdium prerušené, pričom v období od 18.11.2016 do 31.12.2016 bola zaradená do evidencie nezamestnaných. Dňa 20.12.2016 uzatvorila pracovnú zmluvu s firmou GEMATIC s.r.o., s nástupom do práce na 1.1.2017. Za január 2017 dosiahla mzdu vo výške 496,54 eur netto. Pracovný pomer končila dohodou a od 19. 05. 2017 sa zamestnala v AK GLOBAL s.r.o.; pracovný pomer bol uzatvorený na dobu určitú do 18.7.2018 a dohodnutá mzda bola vo výške 75 eur za mesiac. Z jej vyjadrenia tiež vyplynulo, že počas štúdia si bola schopná zarobiť ako čašníčka v Black café sumu 70 eur mesačne.

1.3. Otec navrhovateľky dosahoval v roku 2016 príjem vo výške 594,54 eur (invalidný dôchodok vo výške 441,20 eur + mzda vo výške 153,54 eur) a v roku 2017 sumu 612,28 eur (invalidný dôchodok vo výške 448,30 eur + mzda vo výške 163,98 eur). Okrem navrhovateľky (80 eur) mal vyživovaciu povinnosť voči mal.C. (60 eur) a od 11.7.2017 aj k mal.C.. Výdavky spojené s bývaním, energiami, telefónom a poistením má vo výške 254,83 eur, hygienu, lieky a oblečenie sumu 150 eur.

1.4. S poukazom na takto vykonané dokazovanie súd nepovažoval návrh navrhovateľky za dôvodný, nakoľko v čase od podania návrhu do prerušenia štúdia (17.2.2016 - 7.11.2016), boli jej predpokladané bežné výdavky (cestovné, strava, ošatenie, telefón, školské pomôcky- ktoré však súdu nezdokladovala) pokryté výživným, ktoré poberala od otca vo výške 80 eur, rodinnými prídavkami, ktoré na ňu poberá matka vo výške 23,52 eur, čiastočne tým, čo si dokázala nepravidelne privyrobiť brigádnicou (70 eur mesačne) a čiastočne z príjmu matky, ktorá dosahovala zárobok vo výške 400 eur mesačne. Po prerušení štúdia navrhovateľka preukázala, že je schopná sama sa živiť a dosiahnuť zárobok 469,54 eur mesačne; takto platenej práce sa dobrovoľne vzdala, keď ukončila pracovný pomer dohodou a v čase rozhodnutia súdu neštudovala, ale pracovala a aj keď dosahovala len zárobok vo výške 75 eur mesačne, súd návrh navrhovateľky, s prihliadnutím na zárobkové možnosti a schopnosti otca, ako nedôvodne podaný zamietol a vyhovel vzájomnému návrhu otca, ktorý požiadal vzájomným návrhom o zrušenie vyživovacej povinnosti odo dňa 1.1.2017 (od času, kedy sa navrhovateľka zamestnala).

2. Proti rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka (okrem zastavujúcej časti), ktorá žiadala rozsudok zmeniť a zvýšiť vyživovaciu povinnosť otca na 230,- euro mesačne a zročného výživného a to všetko v splátkach určených úvahou súdu. Namietala nesprávne skutkové zistenia, nesprávne právne posúdenie veci a nepreskúmateľnosť rozsudku. Nesúhlasila s tým, že nepreukázala zvýšené výdavky v rozhodnom období. Súd neprihliadol na osobnú starostlivosť jej matky, nevysporiadal sa so skutočnými možnosťami a schopnosťami otca, nesprávne vyhodnotil jej schopnosť živiť sa sama a neprihliadol na jej odôvodnené potreby a zdravotné problémy. Ďalej poukázala na to, že od 01. 09. 2017 pokračuje v štúdiu v 4. ročníku SPŠS, čím došlo k zmene jej osobných a zárobkových pomerov.

3. Otec v písomnom vyjadrení k odvolaniu súhlasil s platením výživného maximálne v sume 50,- euro mesačne dôvodiac vyživovacou povinnosťou voči mal. C., nar. XX. XX. XXXX, pričom žiadal zohľadniť zaplatené výživné v rozhodnom období do 26. 07. 2017. Poukázal na svoje mesačné výdavky v celkovej sume 559,36 eur, vrátane výživného na mal. C. a C. po 50,- euro mesačne. Uviedol, že jeho mesačný príjem je 600,- eur netto.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, 362 ods.1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods.1 CSP), pretože nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval si to dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky v odvolaním napadnutých častiach je čiastočne dôvodné. Rozsudok v zastavujúcej časti odvolaním napadnutý nebol, preto nadobudol právoplatnosť.

5. Podľa § 470 ods. 1,2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa

§ 470 ods. 2 prvej vety CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“). Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP. Zároveň však uvedený právny predpis v ustanovení § 470 ods. 2 stanovuje výnimky z tohto základného pravidla. Podľa tohto ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Podľa § 62 ods.1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

8. Podľa § 62 ods.2, 4, 5 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

9. Podľa § 65 ods.3 Zákona o rodine, výživné plnoletých detí upraví súd len na návrh.

10. Podľa § 75 ods.1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

11. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je obmedzené na obdobie, kým dieťa nie je schopné samo sa živiť. Medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby a podobne. Spolu s ustanovením § 75 ods.1 a nasl. Zákona o rodine je možné vyvodiť faktory, ktorých kombinácia priamo vplýva na stanovenie výšky výživného v súdnom konaní. Na strane povinného sú to v prvom rade jeho zárobkové schopnosti a možnosti, majetkové pomery, životná úroveň, počet iných vyživovacích povinností a výška príspevku iných povinných osôb k týmto oprávneným. Na strane dieťaťa treba prihliadnuť na jeho oprávnené potreby s ohľadom na jeho vek, zdravotný stav, záujmy, prípravu na budúce povolanie, majetkové pomery dieťaťa, ďalej na výšku výživného, ktoré poskytujú iné povinné osoby /napr. druhý rodič/, na ich schopnosti a možnosti, príp. majetkové pomery a počet vyživovacích povinností.

12. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa neriadil dôsledne vyššie uvedenou právnou úpravou a výkladom. Predmetom prieskumu odvolacím súdom je návrh navrhovateľky na zvýšenie výživného od podania návrhu do 31.12. 2016, návrh otca na zrušenie jeho vyživovacej povinnosti od 01. 01. 2017 a návrh navrhovateľky na zvýšenie výživného od 01. 09. 2017 naďalej.

13. Súd prvej inštancie zamietnutie návrhu na zvýšenie vyživovacej povinnosti Q. M. od podania návrhu, t.j. od 17.02.2016 do 31.12.2016 odôvodnil tým, že navrhovateľka nepreukázala náklady, ktoré by odôvodňovali zvýšenie výživného na 230,- euro mesačne a náklady na cestovné, stravu, ošatenie, telefón, školské pomôcky (nezdokladovala) boli pokryté výživným vo výške 80 eur, rodinnými prídavkami 23,52 eur a jej nepravidelným príjmom z brigád (70 eur mesačne). Podľa vyjadrenia navrhovateľky ale príjem z brigád v Blac Café mala pred podaním návrhu, v rokoch 2012 - 2014, nie v posudzovanom období. Posledná úprava vyživovacej povinnosti bola rozsudkom OS Nitra č. k. 13P/383/2012-55 zo dňa 15.1.2013, kedy bola zvýšená vyživovacie povinnosť otca na navrhovateľku zo sumy 33,19 euro na sumu 80,- euro mesačne od 01. 12. 2012. Keďže predmetom konania bolo zvýšenie výživného, pre právne posúdenie veci bolo podstatné zistenie, či nastala zmena pomerov na strane výživným oprávnenej a strane povinnej, a v čom, čo ale súd prvej inštancie neurobil.

Vyjadrenie povinného, že nárast životných nákladov neodôvodňuje zvýšenie výživného je z právneho hľadiska bezvýznamný a iba všeobecné konštatovanie súdu, že navrhovateľka náklady nepreukázala a že sú pokryté vyššie uvedeným spôsobom, je pre posúdenie veci nedostatočné. Je nepochybné, že od poslednej úpravy výživného už len v dôsledku vývoja cien a vyššieho veku navrhovateľky, štúdiu na strednej škole bezpochyby narástli výdavky na výživu, vzdelanie, ošatenie, záujmové aktivity, zdravotné potreby a ďalšie. Odvolací súd pripomína, že v konaní podľa CMP sa ustanovenia CSP o prostriedkoch procesného útoku a procesnej obrany a koncentrácii konania nepoužijú (§34 CMP), preto bolo potrebné posudzovať návrh komplexne, t.j. posudzovať dôsledky času, ktorý uplynul od poslednej úpravy výživného a to na strane oprávnenej ako aj strane povinných, bez ohľadu na to, že navrhovateľka nárast výdavkov odôvodňovala aj športovými aktivitami, ktoré v rozhodnej dobe nevykonávala. V odôvodnení rozhodnutia absentuje porovnanie príjmov, výdavkov a celkových pomerov na strane otca a matky v čase predchádzajúceho rozhodovania o výživnom a v súčasnosti a záver o tom, či a aká zmena nastala a aký dôsledok má pre toto konanie.

13. Pokiaľ ide o návrh otca na zrušenie jeho vyživovacej povinnosti od 01. 01. 2017 bolo preukázané, že od 07. 11. 2016 do 31. 08. 2017 mala navrhovateľka prerušené štúdium na strednej škole (zo zdravotných dôvodov) a od januára 2017 sa zamestnala. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že navrhovateľka po prerušení štúdia nadobudla a je schopná sa sama živiť, pretože bola zamestnaná a mala príjem 469,54 eur mesačne, v čase rozhodnutia súdu 75,- eur mesačne a s prihliadnutím aj na príjmy a zárobkové možnosti otca preto zrušil jeho vyživovaciu povinnosť od 01. 01. 2017 do budúca. Zo spisu vyplýva, že navrhovateľka pracovala u fi Gematic, s.r.o. od 01. 01. 2017 do 23. 05. 2017, kde v januári mala príjem 469,54 eura, od 07. 04. 2017 do 18. 05. 2017 bola práceneschopná. Následne sa zamestnala v AK Global, s. r. o. na dobu určitú, do 18. 07. 2018, kde podľa zmluvy mala dosiahnuť zárobok 75,- eur mesačne. Je teda nesporné, že v čase od 01. 01. 2017 do rozhodnutia súdu 26. 07. 2017 mala prerušené štúdium a pracovala, teda z právneho hľadiska nadobudla schopnosť sama sa živiť. Navrhovateľka nepreukázala a ani netvrdila, že jej schopnosť živiť sa bola v čase prerušenia štúdia zo subjektívnych dôvodov obmedzená alebo celkom vylúčená, naopak, preukázala, že objektívne si bola schopná nájsť prácu. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola aj do budúca zrušená vyživovacia povinnosť otca podľa § 388 CSP zmenil a zrušil jeho vyživovaciu povinnosť za čas od 01. 01. 2017 do 31. 08. 2017; pokračovaním v štúdiu na strednej škole od 01. 09. 2017 došlo k obnoveniu vyživovacej povinnosti otca na navrhovateľku.

14. Keďže od 01. 09. 2017 navrhovateľka pokračuje (podľa dokladov v spise) v štúdiu a toto obdobie nebolo predmetom konania a posúdenia súdom prvej inštancie v zmysle § 62 ods. 1 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine, odvolací súd rozsudok aj v tejto časti podľa § 387 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Pokiaľ totiž navrhovateľka pokračuje v štúdiu, je základ nároku daný a pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti otca je potrebné opätovne posúdiť schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodičov a tiež odôvodnené potreby navrhovateľky. V ďalšom konaní súd prvej inštancie vec opätovne prejedná, náležite odôvodní a rozhodne o trovách konania, vrátane trov konania odvolacieho.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).